

A patria revisitada

Nunha entrevista de hai cinco anos, Darío Xohán Cabana comentaba que, dentro das súas obsesións máis acuciadas, están a obsesión pola patria, polo pobo e pola vida en sociedade. Teimas ben presentes nas súas novas composicións, que arrecenden ao verde da terra, a esforzo labrego e a transformación colectiva. *Cabalgada na brétema* eríxese así como un sentido canto social que abrangue dende os elementos da natureza máis cativos ata os máis senlleiros, como pode ser ese rei que, transfigurado en mascato, decide albiscair dende o ceo o seu país. O

que

Un sentido canto social

MONTSE PENA PRESAS

tema) máis universal e atemporal da literatura: a nostalxia polo paso do tempo, ese *colligo virgo rosas*, que afecta e reconfigura absolutamente todo, mundándolle a face quizais para sempre. Así, no poema que dá título á obra (e tamén á primeira parte do poemario), un neto pensa ao seu avó, o mercader de Momán, regresando á súa aldea e percatándose de que moitos dos eidos que pisou nunca volverán ser como antes. A dor polo mundo que se foi repítese en “A sombra” e,

en

za.” A segunda parte da obra, como ben di o seu nome, “De Rerum Natura”, entronca con estes versos constituíndo unha oración laica na honra dos elementos naturais, da súa perdurabilidade e da súa importancia. Antes de todo, eles xa estaban. Xa estaban, ademais, posicionándose dunha parte concreta: a dos traballadores da terra e do mar. A lingua, como non podía ser doutra maneira, aparece como outra das conformadoras senlleiras da patria. Coa desaparición de vocábulos do noso idioma, pérdese tamén unha visión do mundo. Volve entón de novo a funcionar a ecuación básica deste poemario: a

VERSOS QUE
CONFORMAN UN
AGASALLO PARA
OS SENTIDOS E
PARA A MEMORIA

transformación e o progreso traen consigo a nostalxia e a dor.

Cabalgada na brétema é unha obra en que a intertextualidade xoga un papel bastante importante. Porén, o autor ten o detalle de desvelar parte das fontes literarias e dos feitos vivenciais cos que dialoga nas páxinas tituladas “Explicacións”. Páxinas estas que poñen o ramo a un volume que invita a reler non só a poesía, senón tamén a narrativa de Darío Xohán, para ver que toda ela se artella como unha inmensa eira dividida case ao azar. Épica nostálxica polo mundo do rural, sentimental mais tamén chea de forza, culturalista na meirande parte das ocasións, cántico dos vencidos, estes versos son de certo un grande agasallo para os sentidos. Mais sobre todo, para a memoria. “Esmagorecen as roseiras. Ó mellor/ xa non é tempo de falar de rosas.”, di o poeta. Que para el sexa tempo de falar sempre.

CABANA, Darío Xohán,
Cabalgada na brétema,
Ed. Galaxia, Vigo, 2006,
79 páxinas

o b -
serva es-
te paxaro é
tan diferente
ao que antes
ollaba que xa: “...
non encontra o lugar/
onde empezou a derro-
ta”. Nesta volta ao lugar
orixinario dende o aire,
quen escribe non pode
deixar de lembrar ao
deus maxinado por Cu-
rros en “Mirando ao
chau”, ese que presenc-
iaba abraiado o mundo
que el mesmo creara,
porque entre el e o
rei/paxaro de Darío X-
ohán técense fíos invis-
bles. Fíos que os cinguen
polo devir negativo dos
seus espazos vitais..

Deste xeito, atrave-
sando toda esta aventura
global contamos cun dos
temas (por non dicir o

cer-
ta ma-
neira, en
“Biografía” Em-
poriso, nesta impactante
e emotiva composición,
inspirada no padriño do
autor, ese baleiro do que
xa non existe relaciónase
máis coa perda da moc-
idade por parte da xera-
ción que loitou na Gue-
rra Civil no bando repu-
blicano.

A voz lírica tampou-
co deixa atrás á patria,
pois configura as caracte-
rísticas dese acubillo sen-
timental e social en que:
“os homes chámanse
carballo,/ soñan carballo,
e o carballo nace/ na lan-
dra que temos na cabe-

